

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram:

Høst 2021

BBLBAC-2 21H

Åpen

Forfatter(e):

Helene S. Halleland

.....
signatur forfatter (e)

Kandidatnummer(e):

264117

Veileder(e): Kirsten Halle

Fagansvarlig: Marianne Ree

Tittel: *Musikk for et inkluderende fellesskap i barnehagen*

Engelsk tittel: *Music for an inclusive community in the kindergarten*

Emneord: Musikk

Mangfold/Tilhørighet

Side tall: 32

+

Vedlegg/annet: 2

Stavanger, 3.januar 2022

.....
dato/år

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven vil baseres på problemstillingen; «*Hvordan bidrar musikk til et inkluderende fellesskap i barnehagen?*». For å undersøke nærmere har jeg valgt å ta i bruk den kvalitative forskningsmetoden, intervju. Jeg har analysert egne funn og satt dem opp imot ulike teoretikere sine utsagn for å finne svar på min problemstilling. Mine resultater viser at musikken er identitetsskapende, fellesskapsdannende og inkluderende for alle barn, som igjen medvirker til å danne et inkluderende fellesskap i barnehagen. Det ble gitt uttrykk for at musikk og følelser er noe informantene la mye fokus på i deres arbeid, men jeg opplevde også en stor forskjell i deres arbeidsutførelse, alt etter deres kunnskap og erfaring.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	4 -
1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	4 -
1.2 Formål.....	5 -
1.3 Oppgavens oppbygning.....	5 -
2.0 Teori	6 -
2.1 Musikk.....	6 -
2.1.1 Musikk og identitet	6 -
2.1.2 Musikk og følelser.....	7 -
2.1.3 Musikk og inkludering	8 -
2.2 Barnehagen i fokus	9 -
2.2.1 Musikk i praksis	9 -
2.2.2 Inkluderende barnehage	9 -
3.0 Metode	10 -
3.1 Valg av metode.....	10 -
3.2 Valg av informanter	11 -
3.3 Datainnsamling.....	12 -
3.4 Analyse.....	13 -
3.5 Forskningsetikk.....	13 -
3.6 Validitetsvurderinger	14 -
4.0 Empiri og analyse	15 -
4.1 Musikk, identitet og følelser	15 -
4.2 Musikk og inkludering.....	16 -
4.3 Musikk i praksis	18 -
5.0 Drøfting	19 -
5.1 Musikk, identitet og følelser	19 -
5.2 Musikk og inkludering.....	21 -
5.3 Musikk i praksis	22 -
6.0 Avslutning	23 -
6.1 Konklusjon	23 -
8.0 Vedlegg	27 -
8.1 Samtykkeskjema	27 -
8.2 Intervjuguide.....	31 -

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

I min bacheloroppgave har jeg valgt å fordype meg i tema musikk for et inkluderende fellesskap i barnehagen. Jeg har valgt dette tema da musikk har vært en viktig rolle for meg og mitt liv, samtidig som jeg har oppdaget hvor viktig musikken er for barns tilhørighet, deltakelse og utvikling gjennom mine snart tre år på barnehagelærer studiet. På bakgrunn av dette ble valget for tema enkelt.

For meg har musikk vært en stor del av det som har fundamentalt etablert meg som mennesket, og som har hjulpet meg til å mestre mange ulike situasjoner gjennom årene. Gjennom musikk har jeg fått uttrykke meg og mine følelser, samtidig som jeg har erfart den som identitetsskapende. Jeg opplever musikken som en trygghetsplass, og hvor jeg kan spre glede og latter, samtidig som en måte hvor jeg kan håndtere motgang og vonde tider på. Helt i fra jeg var født har familien min kalt meg «hypersosial» ettersom jeg aldri klarte å sitte stille og ofte hadde behov for å være i sosiale sammenhenger. På bakgrunn av mitt behov for å være sosial har jeg alltid deltatt i en form for idrett, kulturskole eller andre sosiale sammenhenger. Gjennom disse sosiale sammenkomstene har musikk alltid vært til stede, enten i form for gjennom dans og bevegelse, instrument opplæring, fritidsklubber osv. Jeg har derfor stor tro på at det er gjennom alle disse musikalske og sosiale hendelsene at jeg har utviklet alle de gode vennskapene jeg har, samtidig som jeg har utviklet meg selv som det mennesket jeg er den dag i dag.

Ifølge rammeplanen for barnehagen, som er et viktig styringsdokument for all barnehagevirksomhet, skal barnehagen være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Samtidig skal barnehagen være et trygt og utfordrende sted for barn slik at de kan utforske ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). Ettersom hva jeg har erfart gjennom praksis og undervisninger underveis i studiet har jeg gjort meg oppmerksom på hvor lite musikk egentlig blir brukt av barnehageansatte, og har derfor valgt å formulere problemstillingen min slik;

«Hvordan bidrar musikk til et inkluderende fellesskap i barnehagen?».

1.2 Formål

For å finne ut av hvordan musikk bidrar til et inkluderende fellesskap i barnehagen har jeg valgt å benytte meg av en kvalitativ forskningsmetode. Jeg har valgt ut tre informanter fra ulike barnehager som jeg ønsket å stille noen felles spørsmål angående mitt tema for oppgaven. Formålet med denne bacheloroppgaven er å finne ut hvordan mine informanter arbeider med musikk i barnehagen for å danne et inkluderende fellesskap blant barna.

1.3 Oppgavens oppbygning

Oppgaven er delt opp i seks kapitler: innledning, teori, metode, empiri og analyse, drøfting og avslutning. I teoridelen vil jeg starte med å presentere teori som jeg mener er relevant for min problemstilling. Deretter vil jeg presentere metodisk valg for oppgaven med fokus på kvalitativ forskningsmetode, samt presentere informantene, datainnsamling, analyse, forskningsetikk og validitetsvurderinger. Videre vil jeg presentere min empiri og analyse, og hvilke funn og resultater jeg har fått ut av denne forskningen. Etter presentering av funn og resultater kommer det en drøfting av disse opp mot begreper som ble presentert i teoridelen. Oppgaven avsluttes med en oppsummering for å vise utfallet av denne forskningsoppgaven, og en konklusjon på problemstillingen.

2.0 Teori

Teoridelenes hensikt er for å finne frem til, studere og for å få en dypere forståelse for bacheloroppgavens emne. I gjeldene tilfelle handler dette om å finne mest mulig relevant litteratur og annet faglig materiale som kan knyttes til min problemstilling, «*hvordan bidrar musikk til et inkluderende fellesskap i barnehagen?*». Gjennom selektiv utvelgelse har jeg valgt å sette søkelyset på musikk innen identitet, følelser, inkludering, samt musikk i praksis og inkluderende barnehage.

2.1 Musikk

2.1.1 Musikk og identitet

Musikk er noe vi kan oppleve overalt, og noe som angår de aller fleste mennesker. Musikken er en del av identiteten vår, og et sted hvor vi kan oppdage, lære og utforske oss selv (Kulset, 2018, s. 44). Musikkprofessor Finn Benestad (1993, I Sæther & Angelo, 2019, s. 11) hevder musikk som «*et fellesmenneskelig språk*», der musikk er «*hjertets tale – fra menneske til menneske*». Vi kan betrakte musikk som en betydelig kraft som virker inn i sjelen og former oss, og er en del av det å gjøre mennesket, mer menneskelig (Sæther & Angelo, 2019, s. 134). Man er ikke et menneske, men det er noe man blir gjennom en helhetlig og kontinuerlig prosess i relasjon med omverden (Sæther & Angelo, 2019, s. 125).

«*Musikk er allmenndannende, både livsfortående og livsfortolkende*», skriver Nielsen (1994, I Sæther & Angelo, 2019, s. 133). Vi kan se på musikk som et nonverbalt språk hvor mennesker kan uttrykke seg. Samtidig har musikken den viktige funksjonen ved at den signaliserer identitet og tilhørighet, eller hvordan vi ønsker at andre skal oppfatte oss (Sæther & Angelo, s. 11). Ifølge Ruud (1996, I Sæther & Angelo, 2019, s. 11) kan vårt forhold til ulike musikkjangere være en viktig representant på vår kulturelle identitet. Gjennom kulturelle opplevelser med musikkjangere, filmer, eventyr og sanger kan barn lære musikk og fortellinger som de kan benytte seg av i sin egne lek, fantasifortellinger og i musikalske improvisasjoner. Slike kulturelle oppdragelser i barns liv kan gi næring til barnets egne uttrykk (Sæther & Angelo, 2019, s. 96).

Musikk kan ses på som en menneskelig uttrykksmåte, den skaper følelser i oss, den skal underholde og den skal gi oss åndelige opplevelser (Benestad, 2009, s. 12). Hvilken betydning

musikk har for meg, er nok noe helt annet enn hva musikken betyr for deg, nettopp på grunn av vår forskjellige bakgrunn. Våre musikkopplevelser er unike og de er forbeholdt av mange ulike faktorer, som sted og tid, og de omgivelsene og sammenhengene vi opplever dem i. Disse faktorene er med på å forme et menneskes livsinnstilling (Benestad, 2009, s. 11).

2.1.2 Musikk og følelser

I dagens samfunn har vi fått et større fokus på barns medbestemmelse og deres rett til meningsfulle liv her og nå. Dette er viktige faktorer for musikkens funksjoner i barns liv og deres opplevelser og erfaringer med musikken. Barn i dag har ett større utvalg av musikk på langt flere plattformer enn hva det var før, likevel er fortsatt mye av musikken og barnekulturen lik som før. Barn forholder seg aktive og skapende i møte med musikk, men de har fortsatt et behov for tilknytning og trygghet i opplevelsen (Vist, 2014, s. 493). Ifølge Young (2008, I Vist, 2014, s. 502) sin forskning bruker mennesker musikk som et redskap for å endre barns stemninger, men de bruker det også for å regulere sine egne følelser.

Vi kan betrakte forholdet mellom musikk og følelser ved å anse musikk som et erkjennelsesredskap for følelser. Gjennom et slikt syn kan musikken og musikkopplevelsene våre gi oss tilgang til følelser, og bidra til at vi kan forstå følelsene våre bedre enn hva f.eks. det verbale språket kan tilby (Sæther & Angelo, 2019, s. 132). Ord strekker ikke til for å beskrive toner på en tilfredsstillende måte, like lite som toner kan beskrive ord. Likevel kan toner levere en tekst som forsterker og gir mening til den selv. Dette er en av musikkens mange egenskaper, at den kan gi ordet en rekkevidde som ikke ligger i ordet selv (Benestad, 2009, s. 14).

Musikk og følelser kan ses i sammenheng med utvikling av empati, som handler om *«evnen til å forstå og sette seg inn i hvordan andre har det»* (Kulset, 2018, s. 55). Vi lever oss inn i musikken, og vi kan oppleve at det er et sted hvor vi kan la følelser få uttrykk, hvor vi blir sett og hørt. Samtidig kan musikken la oss bli kjent med oss selv og de andre rundt oss, hvor vi viser og opplever omsorg, samt føler oss akseptert (Vist, 2014, s. 501). Gjennom å musisere sammen kan bidra til at vi blir mer empatiske, hvor vi setter andre foran oss selv, liker hverandre bedre og får mer lyst til å hjelpe hverandre (Kulset, 2018, s. 56).

Musikk åpner for den menneskelige følelsesverdenen, hvor vi ikke kan unngå å bli påvirket selv eller påvirke andre. Under musikalske opplevelser har vi en evne til å dele følelsesmessige stemninger både gjennom lyder, bevegelser, blikk og berøring som kalles for kommunikativ musikalitet. Kommunikativ musikalitet ifølge Malloch og Trevarthen (2009, I Vist, 2014, s. 497) er vår medfødte evne og motivasjon for å dele noe meningsfullt.

2.1.3 Musikk og inkludering

Mange oppfatter musikk som et medium som gir barn mulighet til å kunne lytte, uttrykke og musisere sammen i både skapende og gjenskapende aktiviteter (Bjørlykke, 2001, I Sæther & Angelo, 2019, s. 70). Man kan føle at musikken taler direkte til oss, men den fungerer også som en inngang til kommunikasjon og felles opplevelser (Sæther & Angelo, 2019, s. 16). Ifølge Christopher Small (1998, I Sæther & Angelo, 2019, s. 15) er musikk noe som skjer i et fellesskap hvor mening skapes, hvor musikk ikke bare blir utøvd, men hvor de lyttes til, komponeres, danses og øves.

Small (1998, I Kulset, 2018, s. 43-44) fant opp ordet musicking, som betyr «*musikk er ikke en ting eller et substantiv, men noe vi gjør – sammen*». Begrepet musicking omfatter mer enn det vi legger i det norske begrepet «å musisere». Musicking er en fremgangsmåte hvor vi forteller historier om relasjoner mellom mennesker og om oss selv, og hvor vi kan utforske omverdenen og vår virkelighet. Under musicking får vi mulighet til å lære om og utforske våre idealrelasjoner, som kan forklares som når vi er i flyt og kommunikasjonen går lett. «*Det relasjonelle aspektet blir vesentlig, det dreier seg om musikk her og nå, som deles med andre deltakere i musiseringen*» (Sæther, 2012, I Sjøvik, 2014, s. 284).

Musikk er et verdens språk som inneholder sine variasjoner innenfor hver sin kultur, og gjennom musikk kan kulturene møtes med en felles glede og forståelse (Skogmo et al., 2018). Dette felles språket kan gi barn følelsen av å være like og kunne mestre likt, som skaper en positiv opplevelse i et fellesskap. Ved å musisere sammen kan vi utvikle en sosial kapital som kan brukes for å danne et sosialt nettverk, som bidrar til at vi blir raskere del av et sosialt samhold. Musisering blir sosialiserende og danner en fellesskapsfølelse uansett hvilket språk en har, og hvilken alder eller kultur en har (Kulset, 2018, s. 48-49). Når vi musiserer sammen, blir store mengder av oksytocin frigjort til hjernen. Oksytocin er kjent som kosehormonet som gir følelsen av velvære, og følelsen av å være trygg, ivaretatt, glede og avslappet, og som en

del av fellesskapet. Kulset (2018, s. 49) påstår oksytocin er sentralt i det å skape tilknytning mellom mennesker.

2.2 Barnehagen i fokus

2.2.1 Musikk i praksis

I barnehagen er musikk del av et flerkunstfaglig fagområde, hvor rammeplan for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50) sier «*barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk*». Ifølge rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50) kan vi gjennom å gi barn slike estetiske erfaringer og opplevelser med kunst og kultur i barnehagen også legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. Ved å sette barn med felles interesser sammen kan de lære av hverandre, og lære sammen (Møen & Thoresen, 2019, s. 58).

Ifølge rammeplan for barnehagen står det «*I barnehagen skal barna få leke og utforske skaperglede, undring og utforskertrang*» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19). Ettersom barn forholder seg oppmerksomme og sansende til lyd, er det naturlig for dem å utforske og eksperimentere med lyd (Bakke, Jenssen & Sæbø, 2017, s. 80). Lek er på mange måter den omgivelsen som barn opplever og forstår verden i (Sæther & Angelo, 2019, s. 119). Ved å la barn bruke musikalske elementer som f.eks. instrumenter i lek, kan bidra til å skape trygghet når barn skal delta i de tilrettelagte musikkaktivitetene i barnehagen (Sæther & Angelo, 2019, s. 70). En barnehagelærer som tilrettelegger musikkarbeidet på en måte som «ufarliggjør» det å delta for den enkelte, kan også legge til rette for at barn kan utvikle selvtillit som trengs i andre sammenhenger. Tilrettelegging som dette krever at barnehagelæreren kjenner hvert enkelt barn, og vet hvilke forutsetninger og preferanser barnet bringer med seg (Sæther & Angelo, 2019, s. 120).

2.2.2 Inkluderende barnehage

I dag blir barnehagen sett på som en av velferdsstatens viktigste inkluderingsarenaer. Ambisjonen om å skape en inkluderende barnehage forutsetter ett pedagogisk perspektiv for menneskelig variasjon, både for avvik og mangfold. I en inkluderende barnehage skal det være plass til enkelt barnet, som betyr at barnehagen må legge til rette for hvert enkelt individ

(Sjøvik, 2014, s. 41). Slik er det for de musikalske aktivitetene også, uansett hvilken forutsetning barnet har, skal alle ha mulighet og retten til å delta.

Veien til begrepet inkludering har en lang historie, fra segregering og integrering til inkludering. Målet med inkludering/integrering var «*om et samfunn for alle - målet om integrering*» (Sjøvik, 2014, s. 40). Integrering handler ifølge Sjøvik (2014, s. 40) om «*å føye deler sammen til en helhet*», og i en barnehage sammenheng betyr det at barn med særskilte behov skal naturlig være en del av det generelle sosiale fellesskapet. Sjøvik (2014, s. 41) beskriver begrepet inkludering som «*å gjøre noe med helheten slik at alle kan finne en naturlig plass der*». Begrepet integrering ble omgjort til inkludering for å redusere forhold som kunne virke krenkende på barns funksjonsevne, og skulle ha som mål at det fysiske miljøet skulle være tilgjengelig og aktiviteter skulle være tilpasset for flest mulig.

3.0 Metode

I dette kapittelet presenteres metoden jeg har valgt for å besvare min problemstilling; «*Hvordan bidrar musikk til et inkluderende fellesskap i barnehagen?*» Metode er en fremgangsmåte man bruker til å finne kunnskap om den problemstillingen vi har, eller det problemet vi skal løse (Dalland, 2020, 53). I henhold til min problemstilling og det jeg har valgt å undersøke vil jeg bruke den kvalitative metoden, intervju. Et intervju er en samtale om et tema mellom forsker og informant, der målet er å skape mening og forståelse som vil gi forskeren kunnskap (Dalland, 2020, s. 68). Dalland (2020, s. 54) skriver «*De kvalitative metodene tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle*». Altså, de handler om å få dybde og en helhet i det vi undersøker, samt etablere en direkte kontakt til feltet (Dalland, 2020, s. 54).

3.1 Valg av metode

For å besvare min problemstilling valgte jeg å bruke en kvalitativ metode, mer spesifikt et strukturert intervju. I et strukturert intervju er både tematikken, spørsmålene og rekkefølgen på spørsmålene fastlagt på forhånd, og informasjonen du oppnår av informantene er av egne ord og uten din påvirkning (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 79). Det er mange fordeler med et strukturert intervju. Informasjonen en mottar er fokusert og konsentrert om temaet, og informantens svar kan sammenlignes fra spørsmålene (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 79). Til de strukturerte intervjuene lagde jeg en intervjuguide (Vedlegg 2) med spørsmål

som tok utgangspunkt i min problemstilling. Dalland (2020, s. 83) skriver «*intervjuguiden skal lede deg gjennom intervjuet*», og skal være en hjelp til å huske temaet som tas opp. Jeg utarbeidet min intervjuguide til å ha åpne spørsmål, slik kunne jeg sikre at de oppnådde svarene var spontane, levende og uventede. På grunnlaget av de åpne spørsmålene kunne jeg være fleksibel i samtalen, og kunne utdype besvarelsen med oppfølgings spørsmål. Dalland (2020, s. 92) hevder «*Det skjer alltid mer i et intervju enn det som sies med ord*». Under intervjuene vil jeg observere informantenes kroppsspråk, og vil notere hva jeg legger merke til hos personene. Disse innsamlet dataene kan i senere tid være viktige grunnlag for vurderinger av det som blir formidlet under intervjuene (Dalland, 2020, s. 93).

3.2 Valg av informanter

Når jeg skulle finne informanter til min oppgaveskriving valgte jeg å ta i bruk en strategisk utvelgelse. Dette viste seg og bli en større utfordring enn hva jeg var forberedt på. En strategisk utvelgelse understreker Christoffersen og Johannessen (2012, s. 50) at forskeren først må tenke igjennom hvilken målgruppe som egner seg best til å delta for å kunne samle den nødvendige dataen til undersøkelsen. Deretter for å så velge personer ut fra målgruppen som skal delta. Utvelgelsen av informantene til den strategiske undersøkelsen vil da være valgt hensiktsmessig med utgangspunkt for oppgaven (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 50).

Informant A: Kvinnelig barnehagelærer i alderen 35-40 år. Hun har en 15 års lang erfaring som pedagogisk leder i barnehage, og har jobbet som støttepedagog i ett halvt år.

Utdanningsbakgrunnen hennes består av fordypning i småbarns pedagogikk, ett år på NTNU innen nordisk språk og litteratur, og har videreutdanning innen læringsmiljø og pedagogisk ledelse. For øyeblikket arbeider hun med barn i alderen tre til fire år i en base barnehage, og har noen stunder sammen med førskolebarna.

Informant B: Kvinnelig barnehagelærer i alderen 40-45 år. Hun har snart en 20 års lang erfaring som pedagogisk leder, og har jobbet som styrer, stedfortreder og tillitsvalgt.

Utdanningsbakgrunnen hennes består av fordypning i drama, og videreutdanning innen spesialpedagogikk, småbarns pedagogikk og pedagogisk ledelse. For øyeblikket arbeider hun med barn i alderen tre til seks år i en musikk fokusert barnehage.

Informant C: Kvinnelig musikkpedagog i alderen 40-45 år. Hun har jobbet mye i små stillinger som musikkpedagog i barnehager gjennom hele sin karriere, og er nå ansatt på ett kulturhus som selger musikktenester til barnehager i hele kommune. Grunnutdannelsen hennes er messingblåslærer, men har senere tatt norsk grunnfag og vært i Stockholm hvor hun gjennomførte Rytmisk all kros.

Som nevnt tidligere opplevde jeg det som utfordrende og skaffe informanter. Planen fra start var å intervju tre musikkfokuserete barnehagelærere, men dessverre opplevde jeg liten respons. Dette resulterte i at jeg tok kontakt med min tidligere praksisbarnehage som jeg vet jobbet jevnlig med musikk i barnehagehverdagen. Gjennom denne barnehagen hadde jeg kjennskap til en musikkpedagog. Jeg vil mene at disse informantene vil med sine ulike faglige perspektiver vell så gjerne kunne belyse min problemstilling, om «*hvordan musikk bidrar til et inkluderende fellesskap i barnehagen?*».

3.3 Datainnsamling

Når jeg skulle samle inn data til min oppgave sendte jeg e-post til mange barnehager hvor jeg presenterte meg selv, og mitt forskningsprosjekt. I e-postene presenterte jeg praktisk informasjon om forskningsprosjektet, varigheten av intervjuet og la samtykkeskjemaet (vedlegg 1) som et vedlegg. Jeg informerte også om at det var frivillig å delta og mulighet til å trekke seg når som helst, og om anonymisering av person og barnehage, samt taushetsplikten. Tidspunktene og gjennomføringsmetode for intervjuene ble planlagt i samarbeid med informantene, hvor to av intervjuene ble utført digitalt over zoom. På forhånd av intervjuene forberedte jeg en intervjuguide (vedlegg 2) med spørsmål som var delt opp i kategorier ut fra min problemstilling. Intervjuguiden ble ikke sendt ut på forhånd til informantene, dette var for å sikre at svarene var ærlige og spontane (Dalland, 2020, s. 84). Under intervjuene fikk jeg ikke bruke diktafon, noe som medførte at jeg valgte å notere kontinuerlig på datamaskinen under samtalen. Etter intervjuene var gjennomført gikk jeg straks over notatene og transkriberte stikkord og setninger om til meningsfulle setninger. Gjennom denne metoden kunne jeg sørge for å få med meg mest mulig av informasjonen fra informantene.

3.4 Analyse

For å kunne svare på problemstillingen min om hvordan musikk bidrar til et inkluderende fellesskap i barnehagen, ble all data fra intervjuene analysert. Ifølge Dalland (2020, s. 94) skal analysen hjelpe oss til å finne ut hva intervjuet har å fortelle. Grunnlaget for analysen min ble allerede dannet i intervjuguiden (vedlegg 2), men temaene utviklet seg etter hvert som analysen tok form. Dalland beskriver også at når en analyserer et intervju, vil oppdeling i mindre deler hjelpe oss å få tak i de enkelte sidene ved det informantene selv har sagt (2020, s. 94). I intervjuene mine var det mye ulikhet både med tanke på informantenes bakgrunn, men også variasjonen i forhold til kunnskap og erfaring innenfor temaet. Etter transkribering av hvert enkelt intervju og grundig gjennomgang av intervjuene, kunne jeg se på likheter og ulikheter mellom informantene og deres svar. Gjennom intervjuene kom det frem tydelige temaer som kontinuerlig ble nevnt av informantene. Jeg valgte derfor å dele mine funn opp i tre kategorier: «musikk, identitet og følelser», «musikk og inkludering» og «musikk i praksis». Disse kategoriene mener jeg var sentrale for oppgaven. Mine funn vil drøftes i lys av teori, og vil videre bli brukt som utgangspunkt for videre til diskusjon.

3.5 Forskningsetikk

Gjennom et forskningsarbeid som dette er det mange etiske retningslinjer en måtte ta hensyn til. Ifølge Dalland (2020, s. 167) handler etiske overveielser om mer enn å følge regler. Det handler om å tenke over etikk i arbeidet, og å se de etiske utfordringene. I forhold til at jeg skulle ha intervjuer, ble det nødvendig for meg å informere informantene om hva det innebar å bli intervjuet og om deres rettigheter. Forskningsetikk ifølge Dalland (2020, s. 168) handler om å ivareta informantenes personvern og anonymitet, og om å forsikre at informantene ikke påføres unødvendige belastninger eller skader. For å sikre informantenes anonymitet har jeg valgt å kalle dem for «informant A, B og C», og har kun valgt å informere om alder og deres utdanning- og erfaringsbakgrunn. I forkant av intervjuene mine sendte jeg ut et samtykkeskjema (vedlegg 1) til forskningsdeltakerne, dette skrevet skulle gi dem god informasjon om hvilke prinsipper som var gjeldende i min studie. Informantene fikk god tid til å lese gjennom skjemaet før intervjuene, slik fikk jeg innhentet et skriftlig informert og frivillig samtykke fra informantene. Informasjonen jeg har gitt i forkant til mine informanter er oppfattet, og de har forstått betydningen av frivillighet (Dalland, 2020, s. 173).

3.6 Validitetsvurderinger

Gjennom denne kvalitative undersøkelsen har jeg tatt mange valg i løpet av prosessen. Mitt første valg begynte da jeg skulle velge tema for min oppgave. For meg ble det viktig å velge noe som hadde betydning for meg, og noe som jeg bemerket gjennom mine snart tre år på barnehagelærer utdanningen. Da ble temaet «*musikk for et inkluderende fellesskap i barnehagen*» et riktig valg for meg. Når jeg hadde bestemt meg for tema og problemstilling, gikk valget videre på hvilken forskningsmetode jeg ønsket å ta i bruk for denne forskningen. Gjennom denne prosessen konkluderte jeg med at en kvalitativ metode, mer nøyaktig, et strukturert intervju ville bli et rimelig valg for meg med tanke på min problemstilling. Ifølge Dalland (2020, s. 58) er pålitelighet eller reliabilitet et viktig kriterium for kvalitet i forskningen. Reliabilitet handler om at forskningen jeg har presentert er til å stole på. Ifølge Christoffersen og Johannessen (2012, s. 23) betegnes begrepet reliabilitet som pålitelighet, som knyttes til nøyaktigheten av undersøkelsens data og tilliten i forholdet mellom forsker og informant. Gjennom å gi mine informanter et samtykkeskjema på forhånd kunne jeg skape et tillitsfylt forhold, hvor jeg fikk informantene til å føle seg trygge på deres personvern og hvordan intervjumateriale skulle bli behandlet. Et annet vesentlig viktig kriterium for forskningen er validitet, som ifølge Christoffersen og Johannessen (2012, s. 24) betegnes som gyldighet. Validitet handler om at dataene skal representere fenomenet, at det skal ha en sammenheng med den valgte problemstillingen. Gjennom min oppgave har fokus mitt vært å skape en sammenheng mellom funn og problemstilling. Ved bruk av kvalitativ forskningsmetode er det en del essensielle normer for hvordan en skal gå fram (Dalland, 2020, s. 58). Dette kan knyttes til metodekritikk for generalisering, som handler om overførbarhet. Hvordan en kan knytte funnene og drøftingen fra den ene undersøkelse opp mot praksis i barnehagen. Ettersom jeg har tre informanter kan jeg ikke generalisere funnene mine, men drøftingene mine kan være aktuelle for fremtidig praksis i barnehagen.

4.0 Empiri og analyse

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere de empiriske funnene jeg fikk gjennom den innhentede dataen. Etter en grundig analyse av datamaterialet mitt har jeg funnet tre sentrale temaer som informantene mine tar opp i henhold til min problemstilling; «*Hvordan bidrar musikk til et inkluderende fellesskap i barnehagen?*». For å danne en oversikt, har jeg valgt å dele opp disse temaene i kategoriene: «musikk, identitet og følelser», «musikk og inkludering», og «musikk i praksis». Gjennom illustrasjonene fra informantene A, B og C skal funnene belyses i hver kategori.

4.1 Musikk, identitet og følelser

Da jeg stilte spørsmålet om hva informantene legger i ordet musikk og hva musikk betydde for dem, oppnådde jeg både like og ulike svar. Noe som alle informantene informerte om var hvor viktig musikken hadde vært for dem, og deres liv. Jeg spurte også informantene om hvordan de opplevde at musikken påvirket barna, hvor jeg innhentet fullstendig ulike svar fra hver informant.

Informant A: Informanten forteller om hvordan hun er oppvokst i et hjem hvor radioen alltid har vært på. For informanten har musikk alltid vært et sted hvor hun kan bearbeide følelser og stemninger hun er i, og hvor hun kan oppleve glede og avslapning. Hun forteller at hun ofte kan selv finne på å synge uten at det er planlagt, kun for hennes egen del. For henne handler begrepet musikk om glede, rytme og melodi, hvor vi alle er født med rytme. «*Innenfor musikk kan alle få lov til å være den de er, og hvor de kan erfare følelsen av å bli godtatt*». Hennes opplevelse av musikk er at den er universell og stemningsgivende, og at «*vi kan sette en hel stemning ut ifra musikken en spiller*» som vil påvirker ungene. Informanten nevner at musikken gir barna en felles opplevelse, og en felles glede, hvor hun forteller at hun hører barnelatteren som forteller henne om hvor kjekt de har det i settingen.

Informant B: Informanten forteller om hvordan musikken alltid har vært med henne, og om alle hennes ulike erfaringer med instrumenter hun har spilt. Informanten forteller også om hennes oppvekst, hvor hun har deltatt i eget band og sunget i kor. Informanten beskriver ordet musikk som lyd, bevegelse, stemning og følelser, og at hun bruker musikken både til dette og til mye annet forskjellig. Informanten nevner musikk som et virkemiddel for barna, hvor «*barna speiler hverandre*», og hvor de «*blir påvirket hjemme av foreldrenes musikksmak, som*

de bringer med seg til barnehagen». Informanten forteller at musikken som spilles er med på å variere barnas stemninger, og at alle barna er med og deltar. «*Under musikken viser de glede, de opplever rytmer og bevegelser, og de får muligheten til å utforske. Og de kan få mulighet til å formidle sin kultur*». Informanten forteller også om hvordan musikken får barna til å føle seg innenfor og hvordan de får barna til å føle seg selv. I barnehagen som hun er ansatt i bruker de musikken som et hjelpemiddel for å skape «*en god og trygghetsfølelse for barna*».

Informant C: «*Gjorde hobbyen min om til jobben min, sier nok om meg egentlig*» starter informanten med. For informanten har musikk vært en stor del av livet hennes, og hun har skapt et forhold til musikk, «*helt annerledes enn hva en barnehagelærer har erfart*». For henne kan musikk «*snu en litt dårligere dag, til en litt bedre*», og musikken gir henne motivasjon. Hun nevner «*finnes ikke bedre*». Når informanten hører ordet musikk tenker hun musisering, hvordan det skaper glede, følelser, mestring, bevegelse og her-og-nå opplevelsen. Informanten påpeker at «*det ikke er en perfekt måte å musisere på, men at det handler om hvor alle har de veldig gøy og skaper mye her-og-nå*». For informanten er musikk universell og overalt, og når en bruker musikk «*kan vi egentlig bare glømme alle de andre fagområdene, for musikken kan berører innom alt*». «*Det viktigste for meg at barna skal få slippe litt taket, og skape selv*» nevner informanten. Hun ønsker at barna skal få muligheten til å improvisere, bli sett og kommunisere med kroppen gjennom aktivitetene. Informanten mener at i musikken kan en ikke unngå at mennesker bruker følelsene og at den skaper følelser, «*vi bruker den til å sette ord på følelsene*». Informanten hevder musikk bør brukes enda mer i barnehagen, dette fordi vi kan påvirke hele barnets utvikling og deres fellesskapsfølelse. «*Jeg opplever musikk som medisin, og innenfor musikken kan alle være gode nok*».

4.2 Musikk og inkludering

For å kunne stille informantene spørsmål angående musikk og inkludering ønsket jeg å finne ut av hva inkludering betydde for dem, dette resulterte i mye likhet i svarene. De var alle enige om at inkludering handler om at alle skulle få være med, hvor ordet «fellesskap» ble ofte gjentatt.

Informant A: Informanten mener inkludering betyr at «*alle skal ha en plass i fellesskapet*», og at alle skal få den plassen de ønsker å ha. For informanten handler ordet inkludering om at

ingen skal bli holdt utenfor, og at alle skal få ha de samme mulighetene i fellesskapet. Informantens erfaringer med musikk er at den er inkluderende, til og med for barna uten det norske morsmålet eller andre eventuelle utfordringer. Hun forteller også om hvordan hun opplever at barna fra andre etnisiteter nyter musikken selv om de nødvendigvis ikke forstår ordene. Informanten informere også om hennes egen erfaring hvor barn uten det norske morsmålet ofte lærer sangene, før de har lært seg språket. Hun mener at igjennom å gi barn felles opplevelser, og det å kunne de samme sangene vil kunne bidra til å danne et fellesskap. Informanten nevner «*musikken gir barna et felles holdepunkt og noe de kan snakke om. Musikken gir barna noe å møte hverandre på, slik at de kan danne vennskap og felles verdier*». For informanten er det viktig at barna skal få en medbestemmelse og en medvirkning, hvor barna skal få ha en stemme til å bringe innspill.

Informant B: For informanten er inkludering et viktig ord som blir mye brukt, men også noe som hun opplever er vanskelig å få til. Hun nevner at «*om barna ikke føler seg inkludert, så kan ikke hun si at de er inkludert*». For henne handler inkludering om «*å forstå barnet*». Hun nevner også kjemi og gruppedynamikk, hvor hun ønsker å sette barn med felles interesser sammen slik at de kan løfte hverandre. Barnehagen som informanten er ansatt i har deres egne sang og et eget rop for kun denne barnehagen. Hun mener at om «*alle barna kan de samme sangene og de samme reglene, vil de kunne føle seg inkludert i fellesskapet*», og at de vil gi dem en felles referanse. Gjennom disse felles referansene vil barna kunne danne et fellesskap, hvor etnisiteten, språket eller utseendet ikke er en avgjørende faktor for barna.

Informant C: Informanten mener inkludering handler om at «*alle er likeverdige, uansett hvilken kropp en har, hvilket språk en har og hvilken kultur en har*». For informanten handler inkludering om at «*barn som har utfordringer og hvilke typer utfordringer, ikke er en grunn til at alle ikke kan være med*». Informanten hevder inkludering innenfor musikk er enkelt å gjennomføre, og at det kun handler om å tilpasse for hvert enkelt barn hele tiden. «*Musikk er kommunikasjon*» mener informanten, hvor små barn kan ha lange samtaler og kommunisere sammen gjennom instrumenter og lyder. For informanten ser hun på musisering, spesielt synging, som den største faktoren til at barn opplever fellesskapsfølelsen. Hun begrunner dette med at i musikken kan alle være gode nok og at alle kan bidra med noe, uansett om de kun er å sitte og lytte. Informanten hevder «*sang og musikk som en ice-breaker*», hvor barn og voksne kan synges sammen uten å kjenne hverandre. For henne opplever hun de som vanskelig å holde lange samtaler med noen som hun ikke kjenner, men at det blir naturlig å synges

sammen i musikalske sammenhenger. Slik er det for barn også, hvor barna kan kjenne på trygghet og kan selv velge når og om de ønsker å delta.

4.3 Musikk i praksis

Jeg spurte informantene om deres opplevelser og erfaringer med musikk og sang i barnehagen, og om hvordan deres arbeid med musikalske aktiviteter gjennomføres. Jeg opplevde svært ulike svar, noe som kan skyldes menneskers ulike arbeidsutførelser og erfaringer. Samtidig hadde informantene mange likhetstrekk i hva musikk i barnehagen supplerte til barna og de voksne.

Informant A: I barnehagen som informanten arbeider i brukes musikk og sang daglig, både i hverdagslige og spontane aktiviteter, som under samling, før måltider, på tur og i den frie leken. Informanten forteller at hun bruker musikk på mange måter, «*både roe ned og for å skape engasjement*», men hun er også opptatt av at musikken skal skape en trygghetsfølelse i barna. «*Alle barna er forskjellige, noen liker å ta stor plass*» nevner informanten. Fra hennes opplevelser i barnehagen har hun erfart at enkelte barn ofte kan finne på å synge av seg selv, uten hjelp av voksne, mens andre ikke gjør. Informanten mener det er viktig å planlegge etter hva barna kan, slik får hun sikret at alle barna får muligheten til å delta i aktivitetene. Informanten forteller at i denne barnehagen benytter de seg av kommunens tjenester, hvor de deltar på gratis konserter og går på musikk samlinger på kulturhuset. Hun forteller også om barnehagens egne musikk samlinger, hvor de noen ganger bruker deres egne instrumenter. «*Vi burde nok absolutt brukt dem enda mer enn hva vi gjør*» nevner informanten.

Informant B: Informanten forteller at i denne barnehagen satser de mye på musikk, og at musikken brukes aktivt sammen med barn gjennom hele barnehagehverdagen. Informanten nevner også at de ansatte i denne barnehagen har enten interesse for musikk, eller en videreutdanning innen musikk. Hun forteller videre om barnehagens samarbeid med kulturskolen, hvor en fra skolen kommer og underviser og oppmuntrer, både barn og ansatte til å bruke musikken. Informanten gir uttrykk for at de bruker musikken både i spontane og planlagte situasjoner. Hun forteller at de bruker musikk i overgangssituasjonene, utendørs, før måltid, under førskoletrening og at de har et eget barnekor i barnehagen som opptre hver fredag. Informanten nevner at de bruker mye sang i barnehagen, og at «*vi tilpasser sangene etter hva vi ser og hører. På tur synger vi om dyr, og vi synger om hvem som skal vaske*

hendene sine i vaskesituasjoner, og vi synger om bussen på bussturer». Informanten forteller sammen med dette at barnehagen har mye instrumenter som de jevnlig tar i bruk. «*Om barn bruker dem så kan de fort bli mye støy, så vi prøver å ha et system på det*». For informanten er det viktig at barna får utforske, samtidig ønsker hun at barna skal lære å vise respekt for instrumentene.

Informant C: Informanten forklarer at hun gjennomfører musikalske aktiviteter hver gang hun er ute i barnehager, som ofte kan være flere ganger i uken, i ulike barnehager. Hun forteller også om musikkksamlingene hennes med barn på kulturskolen, hvor barna får utforske og utfordre seg med alle muligens instrumenter. «*Jeg opplever at i barnehager er det for mye leker, så det gir for mye inntrykk*» nevner informanten. For informanten er det viktig at barna får ett stort rom slik at de kan springe rundt og kan bruke hele kroppen. «*Mye av kjernen i mitt arbeid er jo det å bruke musikk og kroppen*» sier informanten. Hun vektlegger også improvisasjon og instrumenter, hvor hun gir rom til det skapende barnet. Informanten forteller at når hun arbeider med musikk syns hun det er viktig å se alle barna. Hun forteller at hun bruker musikken på mange måter, både gjennom å synge, spille, bevege og nynne. Hennes overordnede mål med musikk aktivitetene er at barna får erfare samspill, og at de sitter igjen med en god følelse, i her-og-nå opplevelsene.

5.0 Drøfting

Ut fra en grundig analyse av mine data indikerte funnene tre hovedresultater. Gjennom dette kapittelet vil disse resultatene ses opp mot teorien jeg har fordypet meg i, og det vil trekkes sammenhenger til disse i samsvar med oppgavens problemstilling; «*Hvordan bidrar musikk til et inkluderende fellesskap i barnehagen?*». For å skape en bedre oversikt deles hovedresultatene inn i egne kategorier. De to første kategoriene vil være knyttet opp mot musikkens funksjon for identitet, følelser og inkludering. Den siste kategorien som er knyttet til problemstillingen er «*musikk i praksis*». I denne delen vil det bli sett på hvordan musikk i barnehagen utføres, og hvordan de mener musikk kan knyttes opp mot et inkluderende fellesskap i barnehagen.

5.1 Musikk, identitet og følelser

Informantene gir uttrykk for at musikken alltid har vært en stor del av deres liv, og noe som de verdsetter svært høgt. I deres besvarelser angående hva musikk betyr for dem, spriker

svarene ganske reelt fra det musikalske aspekter som lyd, rytme, melodi, bevegelse og improvisasjon, til følelser, stemninger, motivasjon, deltakelse og fellesskapsfølelse. Dette kan ses i sammenheng med Kulset (2018, s. 44) sin teori om musikk som en del av identiteten vår, og som et sted hvor vi kan utforske, oppdage og lære om oss selv. Ifølge informantenes uttalelser og tanker omkring musikk, vil jeg mene at fins det hold i denne påstanden.

I Benestads (1993, I Sæther & Angelo, 2019, s. 11) definisjon av musikk hevder han musikk som «*et fellesmenneskelig språk*». Sæther (Sæther & Angelo, 2019, s. 11) forklarer også dette delvis i sin teori, hvor musikk kan ses på som et nonverbalt språk. Med dette mener han at ett slikt felles språket kan gi mennesker muligheten til å kunne uttrykke seg, samtidig som den kan signalisere identitet og tilhørighet. Informant A legger vekt på musikk som et redskap for felles opplevelser og felles glede, som kan ses i sammenheng med informant B sin forklaring om å føle seg innenfor og føle seg selv. Gjennom dette felles språket kan alle få delta ved å være den de er og fortsatt føle seg akseptert, uansett kultur, bakgrunn, språk eller annet.

I Youngs (2008, I Vist, 2014, s. 502) forskning på barn og musikk, dokumenterte hun menneskers bruk av musikk for å endre barns stemninger, samt deres egne følelser. Ifølge informant A og B sine besvarelser tolker jeg det som at denne forskningen kan bekreftes. Informant A hevder hun bruker musikk for å bearbeide følelser, og at hun opplever musikken som spilles for barn er med på å sette en bestemt stemning. Alt avhengig etter hvilken musikk sjanger som spiller, noe som informant B er enig i. Dette kan ses i sammenheng med informant C sin uttalelse om musikk for å endre en litt dårligere dag til en litt bedre, og hvor hun opplever musikk som motiverende.

Informant C mener at i musikken kan vi ikke unngå at vi bruker følelsene, eller at musikken skaper følelser i oss. Med dette mener hun at vi bruker musikk for å sette ord på følelsene våre. Dette bekrefter både Angelo (Sæther & Angelo, 2019, s. 132) og Benestad (2009, s. 14) i sine uttalelser angående musikk og følelser, hvor det handler om at toner og musikk kan levere en tekst som forsterker og skaper mening til hvert enkelt individ. Alle informantene vektlegger begrepet følelser når de snakker om musikk. For informant C som ikke jobber fast i barnehager slik som de to andre informantene gjør, hevder hun at musikk absolutt bør brukes enda mer i barnehager. Dette mener hun for musikken kan påvirke hele barnets utvikling og deres fellesskapsfølelse, på en helt annen måte enn hva andre fagområder gjør. Hun hevder også musikk som medisin for mennesket, og at innenfor musikk kan alle være gode nok.

Ruud (1996, I Sæther & Angelo, 2019, s. 11) nevner også musikkjangere som en viktig representant for vår kulturelle identitet. Informant B sine uttalelser kan ses i sammenheng med dette, hvor hun mener musikken lar barn få utforske og formidle sin kultur. Samtidig snakker informant C om barnas mulighet til å improvisere, hvor de skal få la sine uttrykk komme til syne og oppleve seg som sett. For henne er det viktig å la barna skape selv, som ses i sammenheng med Ruud (1996, I Sæther & Angelo, 2019, s. 11) og Sæthers (Sæther & Angelo, 2019, s. 96) uttalelser. Sæther nevner kulturelle oppdragelser i barns liv som næring til barnets egne uttrykk.

5.2 Musikk og inkludering

I dagens samfunn blir barnehagen sett på som en av de viktigste inkluderingsarenaene for barn. Alle informantene gir uttrykk for at begrepet inkludering handler om at alle skal få være en del av et fellesskap hvor alle har de samme mulighetene, uansett kropp, språk, kultur og annet. Informant A punkterer også at det er viktig at barna skal få ha den plassen som de selv ønsker å ha, på tross av at noen har større behov for oppmerksomhet enn andre. Noe som kan forbindes med informant C sine uttalelser om musikk som kommunikasjon, hvor små barn kan ha lange samtaler gjennom lyder og instrumenter. I hennes synspunkt er inkludering i musikk lett gjennomførbart, og at det kun handler om å tilpasse for hvert enkelt individ hele tiden. Dette kan bli sett i sammenheng med Sjøviks (2014, s. 41) teori angående inkludering og inkluderende barnehage, hvor vi gjør noe med helheten slik at alle kan få en naturlig plass i omgivelsen, samt legge til rette for hvert enkelt individ.

Både informant A og C nevner at de opplever musikk som inkluderende. Dette kan ses i sammenheng med Smalls (1998, I Sæther & Angelo, 2019, s. 15) uttalelse om musikk som noe som skjer i et fellesskap hvor mening skapes. Small (1998, I Kulset, 2018, s. 43-44) utviklet begrepet musicking, som handler om at musikk er noe vi gjør sammen. Informant C gir uttrykk for at dette begrepet har en stor betydning i hennes arbeid. For henne oppleves musisering og musicking som den største faktoren til at barn får oppleve fellesskapsfølelsen. Hun begrunner dette med at alle barn får bidra med noe til fellesskapet, uansett om de kun er å sitte og lytte, og at alle kan få oppleve følelsen av å være gode nok. Dette kan samtidig ses i sammenheng med informant A sine uttalelser om musikk som et felles holdepunkt for barna. Small (1998, I Kulset, 2018, s. 43-44) nevner også at musicking gir mulighet til å utforske og

lære om våre idealrelasjoner. Dette er noe jeg mener kan ses i sammenheng med informant A sine uttalelser angående musikk som et felles møtested, og hvor barna kan utvikle felles verdier og skape gode vennskap.

Kulset (2018, s. 48-49) hevder musikk som sosialiserende og fellesskapsdannende for alle mennesker, som kan forbindes med informant C sin påstand om musikk og sang som en «ice-breaker». Informanten forklarer denne påstanden med at barn og voksne fortsatt kan synge sammen, uansett om de er ikke er kjent med hverandre. Vi kan også se felles trekk med hva informant B nevner angående deres egne sang og rop i barnehagen. Hun gir uttrykk for at hun opplever barna i et nært og godt fellesskap gjennom deres felles referanse i disse sangene og ropene.

5.3 Musikk i praksis

Som rammeplanen for barnehagen påpeker skal det legges til rette for samhørighet og deltakelse for barna i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50). Dette er noe informantene gir uttrykk for at de legger mye innsats i, gjennom ved å tilrettelegge for hvert enkelt individ slik at alle skal få muligheten til å delta. Både informant A og B, som er fast ansatt i barnehagen, hevder de bruker musikk daglig i barnehagehverdagen. De nevner at de bruker det både under planlagte situasjoner og spontane. Informant B nevner at de bruker mye sang i denne barnehagen, og at de aktivt tilpasser sangene etter hva de ser, hører eller gjør. Jeg vil mene at gjennom slik tilpasning får alle barna muligheten til å oppleve seg som en del av fellesskapet, og at de får bruke kreativiteten i frie situasjoner.

Informant B og C nevner at de bruker instrumenter aktivt i lag med barn i barnehagen. Dette er noe informant A også nevner noe om, men hun syns at deres instrument bruk bør økes enda mer. Dette med instrument bruk i barnehagen kan ses i sammenheng med rammeplanens skriv angående utforskning, skaperglede, undring og forskertrang (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19). Bakke, Jenssen og Sæbø (2017, s. 80) nevner barn forholder seg oppmerksomme til lyd. Jeg vil mene at når barn får oppleve instrumenter, og får lære om hvordan de brukes og hvilke lyde de fra gir seg, kan det utvikle både skaperglede, undring og utforskning hos barn. Dette kan også skape en kunstnerisk side i barna som de tar med seg videre i livet, og kan bidra til at de blir del av ett større fellesskap senere. Både informant A og B benytter seg av kulturskolenes tjenester i barnehagen. Dette, vil jeg mene, gir uttrykk for at barnehagen blir

enda mer musikk fokusert, og barna får oppleve mye mer av musikken enn hva de vanligvis ville gjort.

Sæther (Sæther & Angelo, 2019, s. 70) nevner også trygghet innenfor musikk, som ses i sammenheng med Angelos (Sæther & Angelo, 2019, s. 120) uttalelser. Angelo (Sæther & Angelo, 2019, s. 120) hevder at ved å tilrettelegge for hvert enkelt individ kan vi «ufarliggjør» det for barn å delta i aktivitetene. Som Sæther (Sæther & Angelo, 2019, s. 70) nevner, vi bør la barn utforske instrumentene før den planlagte aktiviteten slik at de skaper en trygghet til instrumentet. Informant C, som er musikkpedagog i kulturskolen, hevder at barnehager er for små til å gjennomføre gode musikkaktiviteter med barn. Hun hevder også at barnehagen inneholder for mange leker som gir for mye inntrykk. For henne oppleves musikkaktiviteter som optimale når barn får god plass til å bruke hele kroppen, og det blir mulighet for improvisasjon og det skapende barnet.

6.0 Avslutning

I oppstarten av denne bacheloroppgaven hadde jeg kun mine egne erfaringer med musikk fra min oppvekst, samt hva jeg hadde observert i barnehagepraksisene. Ut ifra hva jeg hadde observert, opplevde jeg at personalet i barnehagene ikke var særlig opptatt av musikkbruk i barnehagehverdagen. Det virket nesten som om det kun var noe det måtte gjøre. Det var etter jeg hadde startet å lese teorien i barnehagelærerutdanningen angående musikk, jeg virkelig forsto hvilken betydning musikk har for barn. Jeg opparbeidet meg en dypere forståelse for musikkens virkninger for barn generelt, og for barnehagen. Noe jeg virkelig håper fremover er at musikken får en drastisk større verdi i barnehagelærerutdanningen, og at det legges enda mer vekt på i undervisningene. Gjennom denne fordypningen har min kompetanse økt betraktelig, og dette er noe jeg absolutt ser frem til å ta med meg videre i min yrkesaktive hverdag.

6.1 Konklusjon

På bakgrunn av min problemstilling; «*Hvordan bidrar musikk til et inkluderende fellesskap i barnehagen?*», vil jeg nå komme med min konklusjon. I løpet oppgaven har jeg samlet inn mye data rundt temaet, som er blitt grundig bearbeidet og drøftet. Gjennom denne prosessen har jeg sett hvor viktig musikken er for barn i barnehagen, og hvorfor den oppleves så inkluderende. Mine data tilsier musikken som inkluderende og fellesskapsdannende, nettopp

på grunn av dens sosialiserende kraft og identitetsskapelse. Når barn får utforske og undre, samtidig som de får vær den de er, kan de oppleve følelsen av å bli akseptert og kjenne på mestring. Jeg har også sett på musikk og følelser, hvor musikken fungerer som en inngang til våre følelsesregister. Gjennom musikk kan barn få kjennskap til ulike følelser, som gir dem tilgang til å bruke mer av sansene til å bli kjent med disse ulike følelsene. Som igjen kan bidra til å øke barnas følelsesbevissthet. Så ut ifra alt jeg har erfart gjennom oppgaven vil jeg absolutt mene at musikken bidrar til å danne et inkluderende fellesskap i barnehagen, ettersom den barn får være seg selv 100% gjennom musikalske aktiviteter. Jeg vil også mene at barnehagelærere bør bli mer bevisst på musikkbruk i barnehagen, slik vil de kunne oppdage hvordan man kan bruke musikken til sin fordel og kan få ett mye større utbytte av musikken sammen med barn.

7.0 Litteraturliste

Bakke, K., Jenssen, C., Sæbø, A. (2017). *Kunst, kultur og kreativitet: Kunstfaglig arbeid i barnehagen*. (2.utg.). Fagbokforlaget.

Benestad, F. (2009). *Musikklære: En grunnbok*. (4.utg.). Universitetsforlaget AS.

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Abstrakt forlag AS.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7.utg.). Gyldendal.

Kulset, N. B. (2018). *Din musikalske kapital* (1.utg.). Universitetsforlaget AS.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Møen, I., & Thoresen, E. (2019). *Kunstpedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen*. Fagbokforlaget.

Sjøvik, P. (2014). *En barnehage for alle. Spesialpedagogikk i barnehagelærerutdanningen*. (3.utg.). Universitetsforlaget AS.

Skogmo, H., Olsen, L., Grønlid, L., Hårberg, G. (2018, 27. juni). *Viktigheten av sang og musikk*. Nasjonal digital læringsarena.

<https://ndla.no/subject:1:8c230faa-c1b1-4c16-b47a-490d8d7247cf/topic:3:195623/topic:2:79778/resource:1:79799>

Sæther, M & Angelo, E. (2019). *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. (3.utg.). Universitetsforlaget AS.

Vist, T. (2014). Musikk i barnehagen: Følelser, fellesskap, kunnskap. Drugli, M. B. (Red.)
Utvikling, lek og læring i barnehagen: Forskning og praksis. (s. 493-511).
Fagbokforlaget.

8.0 Vedlegg

8.1 Samtykkeskjema

Vil du delta i Forskningsprosjektet *Hverdagspraksiser*?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å involvere barnehagelærerstudenter i forskning som bidrar til mer kunnskap om hverdagspraksiser som fremmer lek, kommunikasjon og tilhørighet i barnehagen. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Gjennom *Hverdagspraksiser* skal barnehagelærerstudentenes Bacheloroppgaver knyttes til forskning som skjer ved Universitetet i Stavanger ved Institutt for barnehagelærerutdanningen, og det nasjonale barnehageforskningssenteret FILIORUM¹ finansiert av Norges Forskningsråd. Det overordnede målet for alle Bacheloroppgavene er å få mer kunnskap om hverdagspraksiser i barnehagen innenfor temaene: digital kompetanse, lek, tilhørighet/mangfold, kreativitet, bærekraft og ledelse. Problemstillingene vil variere innen rammen av de tematiske områdene.

Studentenes Bachelorsoppgaver tilsvarer 15 studiepoeng (¼ studieår) og datagrunnlaget de bygger oppgavene sine på er korte observasjoner i barnehagen, intervjuer, eller spørreskjema. Dataene som samles inn skal i første rekke brukes til studentenes Bacheloroppgaver, men vi vil også i dette brevet spørre om lov til å bruke dataene videre i forskning i FILIORUM – Senter for barnehageforskning.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Stavanger (UiS) ved Institutt for barnehagelærerutdanning og FILIORUM – Senter for barnehageforskning er ansvarlige for prosjektet. Samarbeidspartnere er barnehageeiere i Rogaland som har kommet med ønsker om tema de vil ha belyst gjennom studentenes Bacheloroppgaver.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i prosjektet fordi du arbeider i en barnehage eid av en av våre samarbeidspartnere i prosjektet. Barnehageeier har valgt ut barnehagen du arbeider i til å være med i prosjektet. Spørsmål om deltakelse sendes til alle ansatte i denne barnehagen som er aktuelle for studentenes problemstillinger. Det er ikke sikkert du vil inngå i datainnsamlingen, selv om du gir tillatelse.

Hva innebærer det for deg å delta?

Ved å delta i prosjektet vil barnehagelærerstudenter ved UiS få mulighet til å besvare problemstillinger i sine Bacheloroppgaver gjennom tilgang til praksisfeltet som videre bidrar til forskning om hverdagspraksiser i barnehagen.

¹ <https://www.uis.no/forskning-og-ph-d/forskningssentre/filiorum-senter-for-barnehageforskning/>

Metoder som vil bli brukt er ikke- deltakende observasjon, deltakende observasjon, intervju og spørreskjema. Ikke-deltakende observasjon betyr at studenten er tilstede og observerer barn og ansatte i barnehagen uten at de selv deltar aktivt i det som foregår. Deltakende observasjon er nødvendig når studentene skal prøve ut didaktisk opplegg sammen med ansatte og barn i barnehagen. Det er ikke lov å gjøre lyd- eller videoopptak. Opplysningene registreres gjennom studentenes notater som vil være anonymisert og oppbevart på sikker maskinvare. I den ferdige oppgaven vil det ikke være mulig å gjenkjenne barn, ansatte eller barnehagen dataene er samlet inn i. Det er kun studenten som har opplysninger om dette. Studenten har taushetsplikt, og ingen, heller ikke veileder, vil vite hvilke barn eller hvilken barnehage dette dreier seg om. I de tilfeller observasjon i barnehagen er aktuelt vil

studenten forholde seg til gjeldende korona-restriksjoner og smittevernsprosedyrer. Gjennom spørreskjema eller intervju med ansatte vil det ikke åpnes for spørsmål om enkeltbarn.

Ved intervju er det kun tillatt å skrive notater, mens spørreskjema fylles ut og registreres elektronisk. Det kan i noen tilfeller være aktuelt å lagre data innsamlet via intervju, spørreskjema, eller observasjon, til videre forskning i FILIORUM. Data lagres på sikker server og krever tillatelse av involverte.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger og data samlet inn om deg vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

I tilfeller der det gjøres observasjon av ansatte i barnehagen vil kun de ansatte som har gitt samtykke bli observert. Samtlige ansatte som skal intervjues må ha gitt tillatelse til dette. I gruppeintervju må alle som intervjues ha gitt slik tillatelse. Det skal ikke gjøres lyd-, bilde- eller videoopptak.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun student som vil ha tilgang til opplysninger om ditt navn, hvilken barnehage du arbeider i, og andre detaljer knyttet til datainnsamlingen. Veileder og prosjektgruppe ved UiS vil ha tilgang til anonymiserte data som samles inn. Deltakere vil ikke kunne gjenkjennes hverken i Bacheloroppgaven til studentene eller i eventuelle andre publikasjoner der dataene brukes.

Alle data vil ivaretas gjennom sikker lagring i tråd med UiS retningslinjer, og vil anonymiseres slik at opplysningene ikke vil kunne spores tilbake til kilden. Dette kan gjøres ved at barna/barnehageansatte/barnehagen får fiktive navn eventuelt nummer. Dataene oppbevares på tilgangsbegrenset og passordbeskyttet maskinvare.

Barnehageeierne som har deltatt i prosjektet vil kun få tilgang til resultater gjennom studentenes Bacheloroppgaver der ansatte, barn, og barnehager er anonyme.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres innen Bacheloroppgaven er godkjent slik at ingen data kan spores tilbake til kilden, noe som etter planen er februar 2022.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet (etter at data er samlet inn, men før oppgaven er avsluttet og dataene anonymisert), har du rett til:

- innsyn i data og personopplysninger som er registrert om deg. Du har også rett til å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet og eventuelt slettet opplysninger om deg,
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Etter at anonymisering er foretatt kan du ikke identifiseres i datamaterialet og det vil derfor ikke være mulig å hente ut data om deg.

Ønsker du mer informasjon om datainnsamlingen, kan dette fås ved henvendelse til prosjektansvarlig ved UiS (se kontaktinformasjon på samtykkeskjema).

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg? Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Stavanger har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Institutt for barnehagelærerutdanning/FILIORUM, Universitetet i Stavanger ved professor/senterleder FILIORUM Elin Reikerås elin.reikeraas@uis.no, eller administrativ koordinator FILIORUM Secilie Schelbred filiorum@uis.no
- Vårt personvernombud: Rolf Jegervatn rolf.jegervatn@uis.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Hverdagspraksiser*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i observasjon i barnehagen
- å delta i intervju og/eller spørreskjema

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles i henhold til de tillatelser jeg har gitt ovenfor.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

8.2 Intervjuguide

Intervjuguide til bachelor

1. Bakgrunn:

- Fortell litt om deg selv.
- Hvor lenge har du jobbet i barnehage? Stilling?
- Hva er din utdanningsbakgrunn? Videreutdanning?
- Hvilken aldersgruppe jobber du med?

- Hva betyr musikk for deg?
- Hva legger du i ordet musikk?
- Hvilken erfaring har du med musikk og sang i barnehagen?

- Hva betyr inkludering for deg?
- Hva legger du i ordet inkludering?
- Hvordan arbeider du for et inkluderende fellesskap i musikken?

2. Musikk i barnehagen:

- Hvor ofte bruker du musikk i barnehagehverdagen?
 - > Hvor mye? Når?
- Hvordan bruker du musikk med barna?
 - > Synger dere? Hva?
 - > Bruker dere instrumenter med barna? Hvordan?
 - > Spontane/planlagte musikk aktiviteter? Hvorfor? Hvordan?
- Er avdelingen i barnehagen du arbeider i flerkulturell? Er det stort mangfold i barnegruppen?
 - > Påvirker musikken barnas kommunikasjon? Hvordan?
 - > Bruker barn musikk og sang når de kommuniserer? Hvordan?
 - > Opplever du at alderen/etnisiteten på barna har noe å si på hvordan de opplever musikken? Hvordan?

3. Musikk for barn:

- Hvordan påvirker musikk barna?

> Opplever du at musikk bidrar til inkludering, vennskap og fellesskap i barnehagen?

Hvordan?

- Noe annet du føler er viktig eller vil tilføre som er viktig?